

Денис ОЛЕФІРЕНКО

здобувач освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування», ЗУНУ
Науковий керівник – Тетяна ЖЕЛЮК, д-р. екон. наук, професор,
професор кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу
Західноукраїнського національного університету

ВЗАЄМОДІЯ ВЛАДИ ТА БІЗНЕСУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

Інституціоналізація взаємодії органів державної влади, місцевого самоврядування та підприємницьких структур виступає фундаментальною детермінантою забезпечення збалансованого розвитку територій, особливо в умовах воєнної турбулентності та необхідності повоєнного відновлення. Сучасна наукова парадигма розглядає таку взаємодію не як лінійний процес адміністрування, а як складну екосистему партнерства, де збалансованість територіального розвитку досягається через синергію економічної ефективності бізнесу, соціальних гарантій держави, безпеки, просторової цілісності та екологічної стійкості навколишнього середовища [1,2]. В умовах децентралізації суб'єктність органів місцевого самоврядування (ОМС) у діалозі з бізнесом набуває стратегічного значення, оскільки саме на локальному рівні формується базис для залучення інвестицій, створення робочих місць та нарощення податкового потенціалу. Ефективна взаємодія базується на переході від моделі «контролю та примусу» до моделі «стимулювання та фасилітації», де влада виступає гарантом стабільності правового поля та інфраструктурним провайдером, а бізнес – драйвером інноваційного оновлення територій. Ключовим інструментом такої синергії є механізми державно-приватного партнерства (ДПП), які дозволяють акумулювати приватні капітали для реалізації суспільно значущих проєктів у сферах критичної інфраструктури, енергоефективності та соціальної сфери, що було б неможливим за умов обмеженості виключно бюджетних ресурсів.

Збалансованість розвитку в контексті взаємодії влади та бізнесу передбачає врахування інтересів усіх стейкхолдерів через

запровадження інструментів територіального маркетингу та брендингу, що підвищує інвестиційну привабливість громад. Влада має створювати сприятливий бізнес-клімат шляхом цифровізації адміністративних послуг, спрощення дозвільних процедур та забезпечення прозорого доступу до земельних і природних ресурсів. Водночас соціальна відповідальність бізнесу стає невід'ємною частиною стратегій територіального розвитку, де підприємства інтегрують цілі сталого розвитку (ЦСР) у свої виробничі цикли, сприяючи розбудові локальної соціальної інфраструктури, підтримці професійної освіти та екологічній модернізації регіонів присутності. У науковому дискурсі особлива увага приділяється формуванню індустріальних парків та кластерних об'єднань як точок інклюзивного зростання, де спільні зусилля влади щодо підведення комунікацій та надання податкових преференцій поєднуються з технологічними компетенціями приватного сектору, створюючи умови для високої доданої вартості та експортного потенціалу територій.

Особливого значення в умовах безпекових викликів набуває адаптивність моделей взаємодії, що вимагає від ОМС виконання ролі кризового менеджера та координатора релокації підприємств. Взаємодія в цьому контексті трансформується у створення «безпекових гаваней» для бізнесу, де влада забезпечує логістичну підтримку, пошук виробничих майданчиків та адаптацію переселених працівників, що дозволяє зберегти цілісність економічного простору держави. Науково обґрунтована політика збалансованого розвитку вимагає також впровадження системи моніторингу та оцінки результативності партнерських проєктів, базуючись на показниках якості життя населення, рівня інклюзивності середовища та збереження природного капіталу. Тільки через розбудову високої довіри, транспарентності та взаємної відповідальності між владними інституціями та бізнес-спільнотою можливе досягнення гомеостазу в системі «влада – бізнес – громада», що є єдиною можливим шляхом до формування конкурентоспроможних та стійких територіальних одиниць у довгостроковій перспективі.

Інтеграція екологічного імперативу у взаємодію влади та бізнесу зумовлює перехід до «зеленої економіки» на рівні регіонів, де владні

структури через механізми екологічного оподаткування та стимулювання циркулярних моделей виробництва спонукають приватний сектор до раціонального природокористування. Це забезпечує екологічну складову збалансованого розвитку, запобігаючи деградації екосистем внаслідок інтенсивної промислової діяльності. Водночас інноваційний вектор взаємодії передбачає створення спільних науково-дослідних центрів та технополісів, де інтелектуальний потенціал громад поєднується з фінансовими ресурсами корпоративного сектору для розробки рішень у сфері «Smart City».

Таким чином, взаємодія влади та бізнесу постає не лише як економічна необхідність, а як філософія спільного творення територіального простору, де стратегічне планування базується на засадах партисипативності, соціальної інклюзії та етичного підприємництва [3,4], що у сукупності формує монолітний фундамент для національного відродження та глобальної конкурентоспроможності територій України.

Список використаних джерел:

1. Архітектоніка управління збалансованим розвитком національної економіки» / кол. монограф. за ред. Желюк Т. Л. Тернопіль: Крок. 2017. 337с.
2. Желюк Т.Л. Реалізація публічної політики в умовах війни та повоєнного відновлення. Публічне управління в умовах суспільних трансформацій та сучасних викликів: монографія/ за ред. д.е.н., професора, Заслуженого економіста України Шкільняка М.М., д.е.н., професора, Заслуженого діяча науки і техніки України Мельник А.Ф. Тернопіль. 2025, 442 с. С.8-50.
3. Желюк Т.Л., Жуковська А.Ю. Джерела фінансового забезпечення інклюзивного розвитку територіальних громад. *Вісник економіки*. 2023. № 4. С. 183-202. DOI: 0.35774/visnyk2022.03.183. URL: <https://doi.org/10.35774/visnyk2022.03.183>
4. Жуковська А.Ю., Желюк Т.Л. Інклюзивний розвиток територіальних громад в умовах війни та післявоєнної відбудови. *Вісник економіки*. 2024. № 4. С. 24-45. DOI: 10.35774/visnyk2024.04.024. URL: <https://doi.org/10.35774/>